

Щодо негативного ставлення до майбутніх дітей, то ми виявили тільки 14% опитуваних, які не бажають їх мати через важке дитинство, або надають більшу перевагу опануванню професійними вміннями та навичками, науковій діяльності тощо.

У 75% опитуваних спостерігається формальне емоційне тло у написанні твору, яке говорить про вираження у тексті різноманіття засобів втілення емотивності в розповіді, натомість у 25% опитуваних в розповіді не спостерігається емоцій, ні позитивних ні негативних.

Результати методики «Ваша потреба в дітях» А.Сізанова показують, що виключна більшість - 96% опитуваних - готові ставати батьками або уже мають дітей, але хочуть в подальшому ще дитину. Тобто молоді люди готові створювати власні сім'ї та нести відповідальність за дітей. Тільки 4% опитуваних не готові виховувати дітей та вступати у шлюбні стосунки.

Отже, як бачимо, більшість досліджуваних нами студентів сприймають батьківство як базову життєву місію, важливий стан та значущу соціально-психологічну функцію. Характер батьківства для них може виступати гарантом особистого щастя та основою майбутнього суспільства, відтак не виникає заперечень, що батьківство повинно бути усвідомленим.

Проведене нами дослідження не вичерпує всю багатогранність проблеми батьківства. Перспективами подальших розвідок у цьому напрямі можуть стати питання культури материнства/батьківства, готовність юнаків до створення сім'ї, профілактика девіантного материнства тощо.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бартків О. С. Усвідомлене батьківство: теоретичні аспекти. Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Розділ V. Соціальна педагогіка. 2010. Вип. 23. С. 192–195.
2. Безпалько О. В. Соціальна педагогіка в схемах і таблицях : навч. посіб. Київ, 2003. 134 с.
3. Буніна Л. М. Усвідомлене батьківство як соціально-педагогічне явище. Вісник Луганського державного педагогічного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки. 2003. Вип. 7. С. 18-20.
4. Ермихіна, М.О. Формирование осознанного родительства на основе субъективно-психологических факторов: автореф. дис. ...канд. психол. наук. Казань, 2004. 22 с.
5. Інтегровані соціальні служби: теорія, практика, інновації : [навч.-метод. комплекс / автор.-упоряд.: О. В. Безпалько, І. Д. Зверева, З. П. Кияниця, В. О. Кузьмінський та інш.] / за заг. ред. : І. Д. Звереві, Ж. В. Петрочко. К. : Фенікс, 2007. 528 с
6. Кузнецова О.В. Формування сімейних цінностей у студентів вищих навчальних закладів : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07. Київ, 2015. 20 с.
7. Овчарова Р. В. Психологическое сопровождение родительства: учебн. пособие. М., 2003. 319 с.
8. Овчарова Р. В. Психология родительства : учебн. пособие. М., 2000. 368 с.

Гнан Анастасія

Науковий керівник: доц. Свідерська Г.М.

РОЗУМІННЯ ПОНЯТТЯ «ГОМОСЕСУАЛЬНІСТЬ» ЯК ЧИННИК ПОДОЛАННЯ ГОМОФОБІЇ

Багато сучасних цивілізованих країн, таких, як Франція, США, Голландія, Канада та ін., гарантують своїм громадянам свободу і право вибору не тільки релігійної громади чи навчального закладу, а й право на гендерну ідентичність та сексуальну орієнтацію. Для України подібні речі (попри всі оптимістичні прогнози) поки що відносяться до розряду фантастичних і нереальних. Пересічні громадяни, відомі політичні партії (як-от «Свобода»), більшість суспільних організацій не приховують власного неприйняття і відверто ворожого ставлення до людей із так званою «нетрадиційною сексуальною орієнтацією» та до їхніх нечисленних спроб заявляти про своє існування та виборювати можливість користуватися особистими правами і свободами.

Як зазначає О.А.Козачук, відсутність належної об'єктивної та науково обґрунтованої інформації про спосіб життя гомосексуалів і психосоціальне становлення їх особистості створюють труднощі у соціалізації представників означеної сексуальної орієнтації, призводять

до розповсюдження конфліктів відкритого характеру через упереджене ставлення до гомосексуалів, збільшення темпів їх невротизації, випадків суїцидів, наркоманії тощо [1].

У наукових джерелах наводяться різноманітні точки зору на сутність феномену гомосексуальності. Зокрема, ми можемо зустріти дані поняття у працях А. Адлера, М.Бейлі, М. Бейлькіна, М. Беркеда, В. Бехтерева, Т.М.Говорун, Д. Дейвіса, Г. Елліса, О. Кікінежді, А. Кінзі, І. Кона, В. Райха, В. Ріккерса, М. Сабунасої, В. Тарновського, Ш. Ференці, З. Фройда, В. Хадсона, К. Юнга та ін. Аналіз цієї літератури вказує на наявність величезної кількості міфів та стереотипів стосовно гомосексуалізму, які заважають нормальному співіснуванню різних людей у суспільстві, та роблять можливою гомофобію – явище не тільки жорстоке та небезпечне, але й антигуманне за своєю сутністю.

Для того, аби зрозуміти, як пов'язані між собою уявлення про гомосексуальність та наявність гомофобії, ми провели опитування серед молоді віком від 18 до 24-х років. В емпіричному дослідженні взяли участь 130 осіб.

На перше питання «Що таке гомосексуалізм?» ми отримали чимало різноманітних відповідей. Зокрема, більшість молодих людей (42%) вважають гомосексуалізм хворобою, тільки п'ята частина - 21,5% досліджуваних - зазначили, що гомосексуалізм – це вид сексуальної орієнтації людини, 8,4% опитаних уточнили, що це нетрадиційна сексуальна орієнтація. 15,3% досліджуваних вважає, що дане явище є психічним відхиленням, 7,6% - «любов'ю до своєї статі», 3% зазначили, що гомосексуалізм є зміною сексуальної орієнтації до одностатевої, 1,5% респондентів вважають це порушенням сприйняття себе, і для 0,7% гомосексуалізм – це «коли чоловікам подобаються чоловіки і вони при цьому проявляють жіночі риси» (див. рис.1).

Більше того, з огляду на отримані результати, можемо також засвідчити, що в наших респондентів немає чіткого уявлення про поняття гомосексуалізму, оскільки вони брали до уваги чомусь лише представників чоловічої статі, нічого не згадуючи про жінок-лесбійок.

Рис.1. Що таке гомосексуалізм на думку респондентів

Необізнаність молодих людей із поняттям ми можемо підтвердити наступним: на запитання з варіантами відповідей, чи є гомосексуалізм хворобою, більше половини - 57,6% опитаних відповіли «ні», 24,6% відповіли «так», і 17,8% обрали відповідь «не знаю». Неважко помітити, що ці відповіді суперечать відповідям на попереднє запитання, де аж 42% опитаних самостійно і без варіантів відповідей зазначили, що гомосексуалізм є хворобою (див. рис.2).

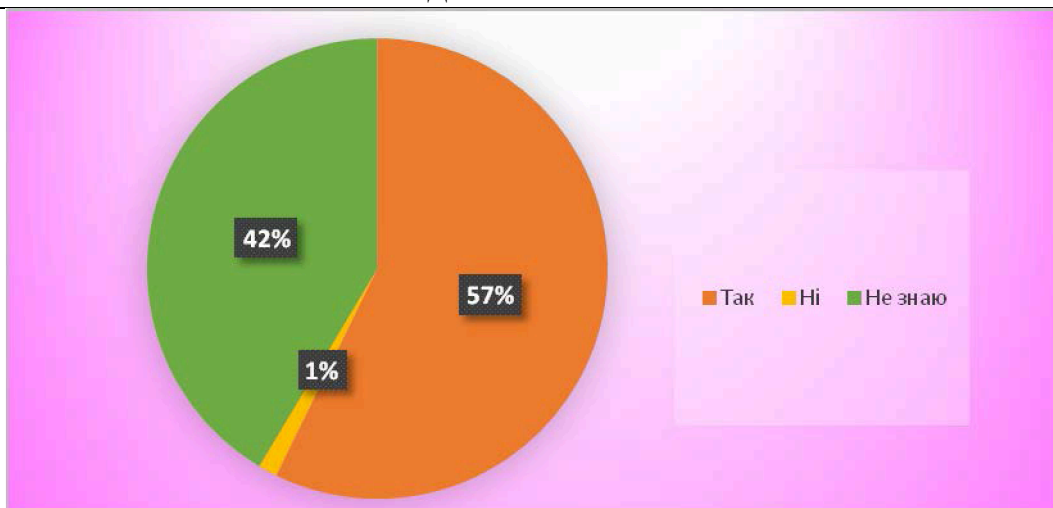

Рис. 2 Чи є гомосексуалізм хворобою

Цікаво, що практично однакова кількість молодих людей вважає, що гомосексуалізм піддається (44,6%) і не піддається лікуванню (46,9%). Майже 70% (68,4%) досліджуваних вважає, що гомосексуалізм є вродженим, і лише третина - 31,6% - набутим. На запитання «Чи можна заразитись гомосексуальністю?» 14,6% опитаних відповіли позитивно, 80,8% - негативно, а 4,6% опитаних не знають відповіді на це запитання.

На нашу думку, такі результати можуть бути пов'язані з відсутністю належної сексуальної просвіти, стереотипізацією та табуванням даної теми. Звідси і дикі уявлення молодих людей про гомосексуалізм як «хворобу, якою можна заразитись».

Третя частина (30,7%) досліджуваних відносять гомосексуалізм до психічних відхилень, тому щиро вважають, що таким людям необхідне лікування, 42,3% досліджуваних переконані, що гомосексуалізм є небезпечним, і ця небезпека може викликати «можливу демографічну кризу», «поширення хвороб», «порушення інституту сім'ї» та «негативний вплив на психіку майбутнього покоління».

Трохи більше половини - 53,8% респондентів вважають, що саме геї та лесбійки винні у поширенні епідемії ВІЛ/СНІДу, 21,6% досліджуваних не знають відповіді на дане запитання. Також досить велика кількість молодих людей – аж 62,5% - не знають, чи гомосексуалісти більше, ніж гетеросексуали, схильні до педофілії і зваблення дітей. Як бачимо, неосвіченість у цій сфері, поширення неправдивих стереотипів та інформаційний вакуум можуть бути одним із факторів, що породжують у суспільстві негативне ставлення до гомосексуалістів, тим самим ускладнюючи їм життя.

Зроблений нами висновок підтверджується наступними фактами. Так, 10% опитаних вважає, що діти гомосексуальних батьків виростуть гомосексуальними, і аж 46,2% респондентів не змогли відповісти на запитання, чи успадковується гомосексуальна поведінка в сім'ї. На запитання, чи збільшує демонстрація гомосексуального способу життя кількість гомосексуалістів, 36,8% досліджуваних також відповіли позитивно.

61,5% опитаних воліли б заборонити проведення гей-парадів, 53,7% досліджених вважає, що варто заборонити одностатеві шлюби (рис.3).

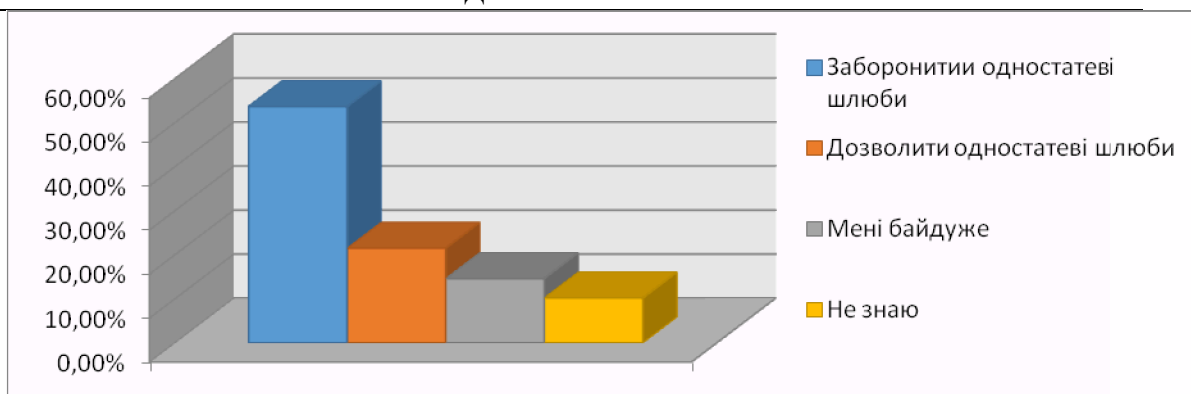

Рис.3. Чи варто дозволити одноставеві шлюби на думку респондентів

Також 40,7% опитаних не дозволили б одноставевим парам усиновлювати дітей, 20% дозволили б одноставевим парам усиновлювати дітей, 28,4% не визначилися із відповіддю на це запитання, і 10,9% байдуже, чи одноставеві пари усиновлюватимуть дітей (рис.4).

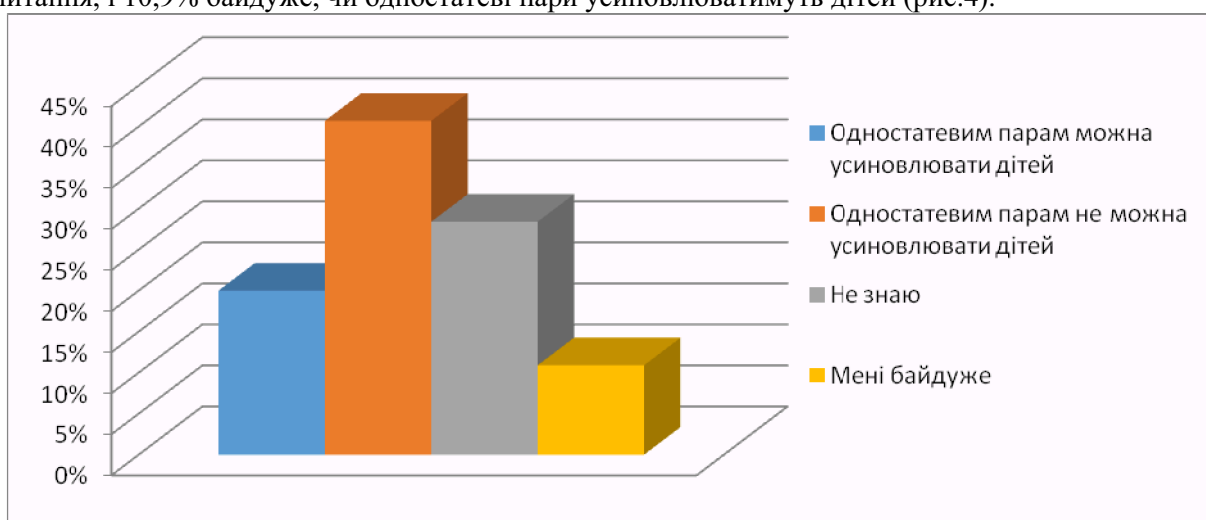

Рис.4. Чи варто дозволити одноставевим парам усиновлювати дітей

З усіх опитаних лише 24,6% опитаних вважають себе гомофобами, 55,3% досліджуваних не вважають себе гомофобними, а 20,1% респондентів не знають. Причому тільки 15,3% респондентів написали, що мають знайомих гомосексуалів, натомість аж 84,7% опитаних не знають людей із даною сексуальною орієнтацією.

Важливим є також те, що майже 40% (37,6%) досліджуваних вважає, що гомосексуальну орієнтацію за бажанням можна змінити на гетеросексуальну, і тільки 9,2% опитаних відповіли, що це неможливо, і знову аж 53,2% не знали, яку відповідь дати на таке запитання. На думку 23,8% хлопців і дівчат гомосексуальність є протиприродною, і Бог її не схвалює, тільки 7,8% респондентів протилежної думки, а 68,4% не знають.

У розвинених країнах світу визнано, що гомосексуальність є частиною особистості, гомосексуальна орієнтація не може бути змінена, біологами, соціологами, сексологами та етнологами доведено, що вона є різновидом норми, нехай і менш поширеним, ніж гетеросексуальність, і що вона не створює ніяких загроз для суспільства, що гомосексуали є серед населення кожної країни у певному невеликому відсотку [4].

Натомість проведене нами емпіричне дослідження чітко продемонструвало, що у нашому суспільстві немає адекватного розуміння поняття гомосексуальності. Сильна стереотипізація, що існує в Україні як пострадянській країні, якій ще далеко до європейських цінностей, викривлює розуміння людьми даного поняття, тим самим сприяючи розвитку гомофобії. Неосвіченість і упередженість громадян та табування такої теми і є причинами нетерпимості більшості до осіб з гомосексуальною орієнтацією. На нашу думку, чинниками

подолання гомофобії в Україні може стати належна сексуальна просвіта дітей та молоді й розвиток толерантності.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Козачук Олена Анатоліївна. Психосоціальний розвиток особистості юнацького віку з гомосексуальною орієнтацією. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата психологічних наук 19.00.07 – педагогічна та вікова психологія. К., 2015. 20 с
2. Кон И. С. Любовь небесного цвета [Електронний ресурс] / Игорь Семёнович Кон. — Режим доступу : <http://www.sexology.narod.ru/chapt1111.html>
3. Кон И. С. Світанкове місячне сяйво. Львів: НВФ "Українські технології", 2011. 560 с.
4. Мостяев О. Гомофобія як психологічна і соціальна проблема. Українознавчий альманах. 2010. №4. С. 15.

Брега Ірина

Науковий керівник: доц. Свідерська Г.М.,

**ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ СТАТЕВОГО ВИХОВАННЯ В РУСЛІ
ГУМАНІЗАЦІЇ ОСВІТИ**

У зв'язку з сучасним темпом розвитку суспільства має місце процес акселерації, який змістив вік статевого дозрівання з 12-13 років до 9-11 років. В тандемі з пропагандою сексуальних стосунків у мас-медіа спостерігається тенденція пришвидшення початку ведення статевого життя серед підлітків, що супроводжується зростанням кількості ранніх вагітностей, розширенням діапазону венеричних захворювань та абортів серед неповнолітніх.

Проблема відсутності сексуальної просвіти є актуальною, оскільки більшість батьків не готові говорити з дітьми про «ЦЕ», а вчителі всіляко намагаються оминати тему статевого виховання навіть в руслі таких дисциплін, як біологія чи основи здоров'я. Сучасна школа, в рамках гуманізації освіти, повинна звернути увагу на потреби дітей, а однією з найважливіших є потреба в пізнанні і прийнятті себе.

У своїх працях Д. Ісаєв та В. Каган вважають, що зміст статевого виховання складає все те, що виховує здорову й цілісну особистість жінки і чоловіка, здатних адекватно усвідомлювати і переживати свої фізіологічні і психологічні особливості відповідно до існуючих у суспільстві соціальних і моральних норм і завдяки цьому встановлювати оптимальні стосунки з людьми своєї і протилежної статі в усіх сферах життя [2]. Згідно з цією теорією психогігієна статевого виховання має невід'ємно позитивний вплив не лише на конкретну особистість, а й на суспільство в цілому.

Проблема безпосередньо організаційного процесу становлення сексуальної освіти розкривається у працях В. Кришталя та Є.П. Ільїна. Так, В. Кришталь вважає, що сексуальна освіта полягає у відповідній віку правильній та повній інформації щодо різноманітного кола питань статевого життя [3], тобто просвіта повинна керуватися принципами послідовності та доступності і розпочинатися не в підлітковому віці, а раніше.

Є.П. Ільїн виділяє ряд завдань статевого виховання, які дозволять отримати необхідні знання в даній сфері [1]:

Надання молодій людині необхідних знань з фізіології та анатомії людини, психології та гігієни статевого життя,

формування правильних уявлень про статевий акт, запліднення, внутрішньоутробний розвиток та пологи,

Здійснення профілактики ранніх статевих контактів та формування навичок безпечної статевої поведінки,

Коригування ризикованої та суспільно небезпечної сексуальної поведінки,

Виховання якостей, що сприяють формуванню психологічної маскулітності та фемінності, прагненню мати міцну та здорову сім'ю,

Виховання свідомого ставлення до статевих стосунків та соціальної відповідальності за статево поведінку.

Не дивлячись на те, що проблема є давно актуальною, вона досі не вирішена, тому мета публікації – привернути увагу до потреби введення уроків статевої просвіти у школах.